

OBČIANSKE ZDRUŽENIE NOVÁ BAŇA

VÝROČNÁ SPRÁVA
2023

OBSAH

- 01 O nás
 - 02 Zvyky a tradície
 - 03 Obnova banských diel
 - 04 Ďalšie aktivity
 - 05 Financovanie činnosti
-

O NÁS

Občianske združenie Nová Baňa vzniklo z iniciatívy a nadšenia mladých ľudí, pracujúcich v oblasti baníctva, v záujme zachovania kultúrneho dedičstva a ochrany prírodných krás novobanského regiónu pre súčasníkov aj budúce generácie.

Naše mesto a priľahlé obce zdieľajú viac ako 500-ročnú históriu ťažby nerastných surovín, predovšetkým drahých kovov. Cieľom združenia je zviditeľnenie slávnej banskej histórie a priblíženie atraktívnej prírody Novej Bane a okolia návštevníkom.

Pôsobíme už 21 rokov a aj v roku 2023 sme sa vďaka nezištnej podpore dobrovoľníkov a partnerov a vďaka finančnej podpore rôznych subjektov spolupodieľali na realizácii viacerých aktivít.

ZVYKY A TRADÍCIE

Banický fašiang

Dňa 19.2.2023 sme zorganizovali druhý ročník Banického fašiangu v Radničnom parku. V spolupráci s Mestom Nová Baňa, FS Háj a ďalšími účinkujúcimi sme priniesli ukážky tradičného fašiangového poriadku banickej mládeže a banických tancov.

BANICKÝ FAŠIANG
19. 2. 2023 o 16:00 hod.
v radničnom parku

PROGRAM:
Fašiangový banický sprievod
Banický tanec
Banické pásmo
Radní pání na lavici
Pochovávanie basy

SPRIEVODNÁ AKCIA:
15.00 hod.
Banický fašiangový poriadok,
prednáška
v Pohronskom múzeu Nová Baňa

Ochutnávka zabíjačkových špecialít zadarmo.
ÚČINKUJÚ: DS MÚŽa, LH Štáľanka, OZ Nová Baňa, FS Háj a členovia bývalého FS Vojšín
MODERÁTOR: Martin Mikuška

Novobanskí kamenári

K vzácnemu historickému dedičstvu, ktoré sme verejnosti chceli pripomenúť, patri aj práca množstva novobanských kamenárov, predovšetkým výroba mlynských kameňov. V priestoroch CVČ boli za týmto účelom inštalované samotné ryolitové mlynské kamene, ktoré boli doplnené informačnou tabuľou. V týchto miestach totiž kedysi stávala továreň na ich výrobu, ktorá zásobovala svojimi produktmi mlyny vo veľkej časti Európy. Tento počín vznikol v Komisii cestovného ruchu a propagácie pri MsZ z iniciatívy Igora Gladiša a Branislava Medveďa a realizovali sme ho spoločne s Mestom Nová Baňa, Pohronským múzeom, TS Nová Baňa a firmou NOBA, s.r.o. Jeden z inštalovaných mlynských kameňov nám poskytl MUDr. Miriam Palajová, za čo jej ďakujeme.

OBNOVA BANSKÝCH DIEL

Vzácný archeologický nález

V oblasti obnovy banských diel sa sústreďujeme na konzervovanie a následné sprístupnenie archeologickej lokality Althandel – odkrytých 300- ročných základov strojovne a časti kúreniska Potterovho atmosférického stroja na čerpanie banských vôd, ktoré sú najstarším zachovaným nálezom svojho druhu na svete.

Za týmto účelom sme prispeli na vypracovanie potrebnej projektovej dokumentácie a zorganizovali sme aj verejnú zbierku.

Verejná zbierka

Hrubý výnos vo výške 4259,78 € tvorili príspevky na osobitný transparentný účet, darcovské SMS správy a príspevky do stacionárnych aj do prenosnej pokladničky. Tieto prostriedky budú použité na najnevyhnutnejšie práce na Althandli.

Dobrovoľníci zatiaľ nálezisko kvôli ochrane pred poveternostnými vplyvmi prekryli provizórnym debnením. Do konzervácie náleziska naše združenie investuje viac ako 10 000 €.

Expozícia ohňového stroja a baníctva

Až do sprístupnenia konzervovaného nálezu má verejnosť možnosť bližšie sa s ním oboznámiť v novootvorenej dočasnej expozícii ohňového stroja a baníctva. Návštevníka tejto expozície čakajú informácie o geologicko-rudnom bohatstve nášho regiónu, o histórii a fungovaní stroja aj o priebehu výskumu základov strojovne. Okrem geologických vzoriek sú prezentované aj rôzne artefakty v podobe historických baníckych pracovných nástrojov či viacero typov kapeliek a téglikov, ktoré pre potreby skúšobníctva dodávali novobanské hrnčiarske dielne, ale aj edukačný model parného stroja Newcomenovho typu. Expozíciu, ktorá je dielom dobrovoľníkov, združenie sprístupnilo v priestoroch bývalej garáže na Mariánskej ulici č. 8 v blízkosti samotných základov strojovne, dňa 18.11.2023.

Krst knihy baníckych povestí

V uplynulom roku podporilo naše občianske združenie vydanie nádhorne ilustrovanej knihy povestí autora Petra Kopernického pod názvom „Zlatý rak z Kőnigsbergu“. Krstný otec knihy, predseda združenia Branislav Medveď, ju do života uviedol zlatým prachom pri krste, uskutočnenom 6.12.2023.

Komentované vychádzky

Počas celého roku prebiehali komentované vychádzky po obidvoch trasách banského náučného chodníka v rámci projektu Oblastnej organizácie cestovného ruchu Región Gron. Účastníkov týchto vychádzok nazvaných „S baníkom za históriou“ sprevádzal sám predseda združenia, ktorý im fundovane priblížil históriu novobanského drahokovového baníctva a významné banskotechnické pamiatky.

Spolupráca

Zástupcovia OZ Nová Baňa sa okrem spomenutých aktivít podieľali či zúčastňovali aj na ďalších podujatiach organizovaných v meste a reprezentovali i na akciách mimo mesta, prevažne spoločne s FS Háj.

Použité fotografie:

OZ Nová Baňa, OZ Althandel, OZ Nova Montania, Mesto Nová Baňa, OOCR Región Gron, archív Pohronskeho múzea.

FINANCOVANIE ČINNOSTI

Všetku svoju činnosť vyvíjajú členovia združenia dobrovoľne a nezištne v prospech obyvateľov a návštevníkov nášho mesta. Pri každej z našich aktivít sme našli množstvo podporovateľov a priaznivcov z radov občanov i firiem v meste, čo nás naplňuje vďačnosťou a radosťou.

Príjmy OZ Nová Baňa za rok 2023 vo výške 15 879,48 € boli tvorené členskými príspevkami, dotáciami, verejnou zbierkou, darmi, charitatívnou reklamou, pričom najvyššiu príjmovú položku tvoril 2% podiel zaplatených daní.

Výdavky vo výške 6360,73 € putovali na projektovú dokumentáciu Althandel, vytvorenie dočasnej expozície, vydanie knihy povestí a nevyhnutné administratívne poplatky. Z rozdielu budú financované prevažne práce na konzervovaní nálezu strojovne Potterovho stroja.

Všetkým darcom, ktorí nás v uplynulom roku podporili či už finančne, prácou, materiálom, alebo zľavami zo srdca ďakujeme. Naša vďačnosť smeruje aj ku všetkým, ktorí prispeli nášmu združeniu 2% zo svojich daní, prosíme, aby nám aj v nasledujúcom roku zachovali svoju priazeň a dúfame, že pribudnú aj ďalšie firmy a občania, ktorí nám asignáciou dane pomôžu pri plnení našich cieľov. Samotné konzervovanie nálezu si vyžiada ďalšie finančné prostriedky, ktoré budeme na tento účel potrebovať.

Ďakujeme, že nám pomáhate so zachovávaním kultúrneho dedičstva novobanských baníkov.

Členovia OZ Nová Baňa

OBČIANSKE ZDRUŽENIE NOVÁ BAŇA

Kontakt

Starohutská 120
968 01 Nová Baňa
www.oznovabana.sk
brano.medved@gmail.com
+421 907 660 868